

#GOEDINERFGOED

Archeologienota Oostkamp – wnd1043

Deel 3: Programma van Maatregelen

Davy Herremans

Goed in erfgoed
Adolf Baeyensstraat 134G
9040 Sint-Amandsberg
www.goedinerfgoed.be

Projectcode – 2017E268 & 2017E45

Colofon

Projectcode 2017E268 & 2017E45
Archeologienota Oostkamp – wnd1043

Opdrachtgever

Aspiravi nv
Vaarnewijkstraat 17
B-8530 Harelbeke

Uitvoerder

Goed in erfgoed Comm. V.
Adolf Baeyensstraat 134G
9040 Sint-Amandsberg
BTW BE 0669.484.003

© 2017 – Goed in erfgoed Comm. V.

Niets uit deze publicatie mag vermenigvuldigd worden, opgeslagen in geautomatiseerde gegevensbestanden en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook (digitaal, mechanisch, door fotokopie) zonder toestemming van Goed in erfgoed Comm. V.

Inhoud

Programma van maatregelen	4
1. Beschrijvend gedeelte	4
1.1. Administratieve gegevens	4
1.2. Aanleiding vooronderzoek	4
2. Gemotiveerd advies	5
2.1 volledigheid van het uitgevoerde onderzoek	5
2.2 aanwezigheid en waardering van een archeologische site	5
2.3 Impactbepaling van de geplande werken	6
2.4 Potentieel tot kennisvermeerdering	7
2.5. Bepaling van de maatregelen	7
2.5. Programma van de maatregelen	8
Afbakening onderzoeksgebied.....	8
Methode	9
Gewenste competenties	10
Onderzoeksvragen	10
Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk	11
3. Bibliografie	11
Lijst van figuren.....	11

Programma van maatregelen

1. Beschrijvend gedeelte

1.1. Administratieve gegevens

- Initiatiefnemer: Aspiravi nv, Vaarnewijkstraat 17, B-8530 Harelbeke
- Projectcodes: 2017E268 & 2017E45
- Sitecode: OO-WI-2017
- Nummer van het wettelijk depot of buitenlands equivalent hiervan: nvt
- Erkende archeoloog: Herremans Davy - OE/ERK/Archeoloog/2017/00166
- Locatie projectgebied: Vliegweg 20-23, 8020 Oostkamp
- Bounding Box: xMin,yMin 3.20864,51.1495 : xMax,yMax 3.21896,51.1527
- Oppervlakte percelen: 164653 m²
- Kadaster: Afdeling 3, sectie H, 626C, 613F, 642G, 613G, 613H, 639A, 628B, 634W,631A
- Termijn bureauonderzoek: 17/05/2017-24/05/2017
- Thesauri Inventaris Onroerend Erfgoed: Bureauonderzoek
- Onderdeel archeologische zone: nee
- Verstoorde zones: Er situeren zich verstoorde zones binnen het projectgebied. Er is geen aanduiding van gekarteerde zones waar geen archeologie meer te verwachten is.
- Topografische kaart: zie deel 2 Verslag van Resultaten, figuur 1
- Kadasterkaart: zie deel 2 Verslag van Resultaten, figuur 2
- Overzichtsplan archeologische zones versus gebieden waar geen archeologie wordt verwacht: zie deel 2 Verslag van Resultaten, figuur 3

1.2. Aanleiding vooronderzoek

Zie deel 2, Verslag van Resultaten

1.3 Resultaten bureauonderzoek

Zie deel 2, Verslag van Resultaten

2. Gemotiveerd advies

2.1 volledigheid van het uitgevoerde onderzoek

De voorgelegde archeologienota betreft de neerslag van een archeologisch vooronderzoek op basis van bureauonderzoek en landschappelijk booronderzoek. Vooronderzoek op het terrein met ingreep op de bodem is tot op heden niet mogelijk omwille van de ontoegankelijkheid van juridische en economische redenen (zie Verslag van Resultaten §1.4.3. Randvoorwaarden). Het uitgevoerde onderzoek wordt beschouwd als volledig

2.2 aanwezigheid en waardering van een archeologische site

De aan- of afwezigheid van een of meerdere archeologische sites binnen het projectgebied kan op basis van het bureauonderzoek en landschappelijk booronderzoek niet worden aangetoond. De beschikbare bronnen wijzen wel op een hoog archeologisch potentieel. Net buiten het projectgebied (noordoosthoek) situeert zich een site met walgracht uit de Late middeleeuwen. Een wijdere omgevingsanalyse maakt duidelijk dat de regio een sterke bewoning kende tijdens de middeleeuwen met uit de Late middeleeuwen nog verschillende andere sites met walgracht en uit de Volle middeleeuwen een motte en diverse sporen van rurale nederzettingen. Archeologisch onderzoek in de omgeving wijst ook op een potentieel op het aantreffen van bewoningsporen uit vroegere perioden gaande van de steentijd (in de omgeving voornamelijk mesolithische vondsten), de metaaltijden en de Romeinse periode.

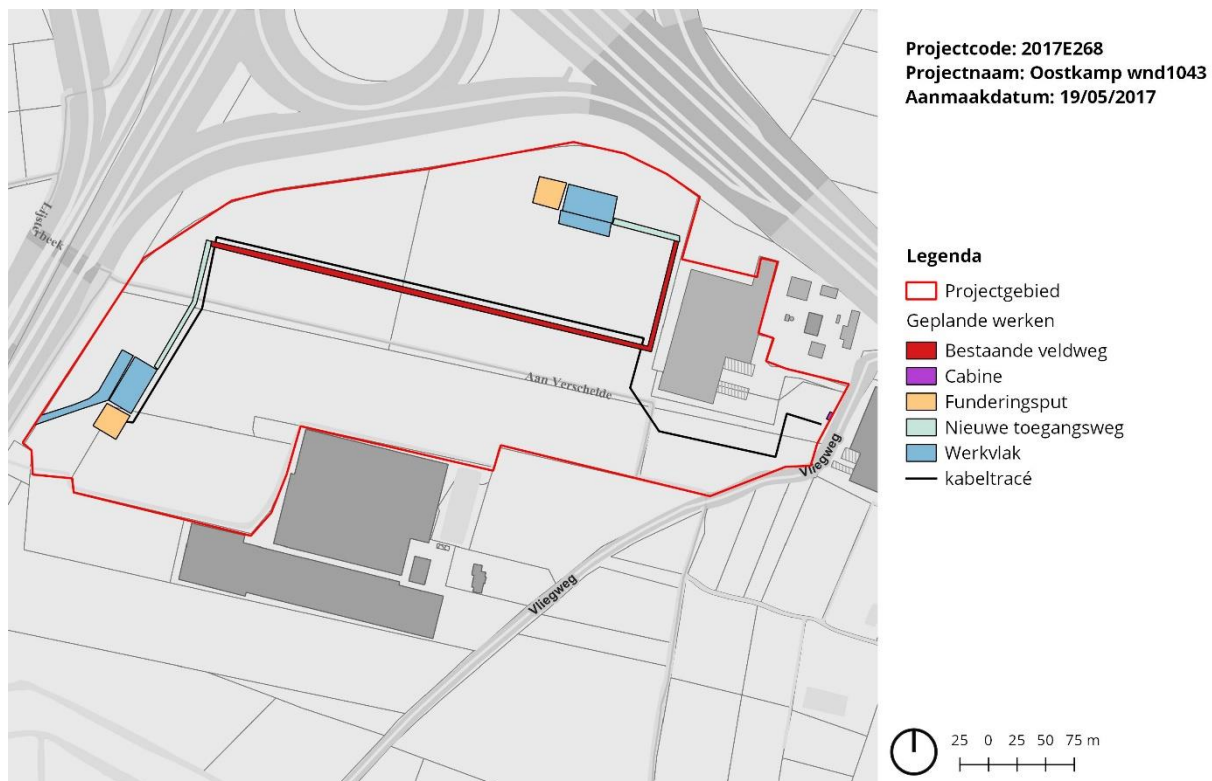
Wat betreft eventuele vindplaatsen van steentijd vondstenconcentraties is de bewaringstoestand niet goed. Bij het landschappelijk booronderzoek werd nergens in één van de bodemprofielen een bewaard oud loopoppervlak aangetroffen die een goede bewaring zou kunnen leveren voor eventueel aanwezige steentijdartefacten vindplaatsen.

Voor jongere perioden kan de bewaring van archeologische sporen niet worden uitgesloten in het projectgebied. In zandbodems kunnen archeologische sporen worden vastgesteld in de aanwezige B/Bhs/Bs-horizonten en de moederbodem (C-horizont). Uit het landschappelijk booronderzoek bleek het archeologisch niveau eerder variabel en situeert het zich tussen ca. 30 en 60 cm diepte.

2.3 Impactbepaling van de geplande werken

De geplande werken omvatten zes diverse ingrepen met elk een specifieke impact:

- (i) aanleg intraparkkabel: breedte sleuf is 50 cm, de lengte is 950 m. In totaal gaat het over een verstoring van 475m² tot op een diepte van diepte - 1,20 m
- (ii) aanleg permanente toegangswegen en werkvlakken: teelaarde wordt verwijderd en een verharding aangelegd. In totaal gaat het om een verstoring van 2890 m² tot op een diepte van -30 cm à 40 cm
- (iii) aanleg tijdelijke toegangswegen en werkvlakken: teelaarde wordt verwijderd en een verharding aangelegd. In totaal gaat het om een verstoring van 1750m² tot op een diepte van -30 cm à 40 cm
- (iv) aanleg funderingsputten met Ø 20m: in totaal gaat het om een verstoring van 700m² tot op een diepte van +/- 2,80m
- (v) opbouw cabine bouwput: in totaal gaat het om een verstoring van 50m² tot op een diepte van +/- - 2,00 m
- (vi) verbeteren veldwegen: afschrappen graszoden en egaliseren met gebroken gerecupereerd betonpuin. In totaal gaat het over een verstoring van 2200 m² tot op een diepte van 20 cm

Figuur 1: Projectie van de geplande ingrepen op de hedendaagse kadasterkaart (©geopunt)

Het verbeteren van de bestaande veldweg heeft een maximale impact van 20 cm waardoor nergens eventueel archeologisch erfgoed wordt bedreigd. De andere ingrepen: aanleg intraparkkabels, aanleg van de tijdelijk en permanenten toegangswegen en werkvlakken, aanleg funderingsputten en opbouw cabine vormen een bedreiging voor eventueel archeologisch erfgoed. Concreet betekent dit geplande werken over een oppervlakte van +/- 5865 m² die een impact op eventueel archeologisch erfgoed met zich mee brengen.

2.4 Potentieel tot kennisvermeerdering

Een bureauonderzoek in combinatie met landschappelijke boringen wijst op een hoog archeologisch potentieel met kans op vindplaatsen uit de Metaaltijden, Romeinse Tijd, de middeleeuwen of jonger. De bewaringstoestand is goed en de geplande werken vormen een bedreiging voor eventueel aanwezig archeologisch erfgoed. Hieruit mogen we besluiten dat het potentieel op archeologische kennisvermeerdering in het projectgebied groot is.

2.5. Bepaling van de maatregelen

Verder vooronderzoek met ingreep op de bodem wordt geadviseerd. Bij de keuze voor onderzoeksstrategie werd de topografische ligging, de bodemgesteldheid en de aard van de te verwachten sporen samen in acht genomen. Geofysisch onderzoek en veldkartering werden overwogen als onderzoeksstrategieën, maar niet weerhouden omdat ze weinig of niets zullen bijdragen aan het beantwoorden van de onderzoeksvragen.

Onderstaande tabel presenteert een schematische voorstelling van deze afweging:

	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk
<i>Geofysisch onderzoek</i>	Ja	Ja, kan meer duidelijkheid geven over aan- of afwezigheid van sporensites	Nee	Nee
<i>Veldkartering</i>	Ja	Nee, terrein is bebouwd en verhard	Nee	Nee
<i>Verkennd archeologisch booronderzoek</i>	Ja	Ja, kan meer duidelijkheid geven over bodemopbouw en verstoring en de aan- of afwezigheid van artefactensites	Nee	Nee
<i>Waarderend archeologisch booronderzoek</i>	Ja	Ja, kan meer duidelijkheid geven over aan- of afwezigheid van artefactensites	Nee	Nee
<i>Proefsleuven en proefputten</i>	Ja	Ja, kan meer duidelijkheid geven over aan- of afwezigheid van sporensites	Ja	Ja

<i>Proefputten in functie van steentijdsites</i>	Ja	Ja, kan meer duidelijkheid geven over aan- of afwezigheid van artefactensites	Ja	Nee
--	----	---	----	-----

Figuur 2: Schema met afweging van de verschillende onderzoeksstrategieën conform hoofdstuk 5.3 van de Code van Goede Praktijk.

Bij het landschappelijk booronderzoek werd nergens in één van de bodemprofielen een bewaard oud loopoppervlak aangetroffen die een goede bewaring zou kunnen leveren voor eventueel aanwezige steentijdartefacten vindplaatsen. Daarom wordt er geen gericht verkennend en waarderend booronderzoek voorzien.

Gezien het potentieel voor sporensites wordt voor de evaluatie van het projectgebied een vooronderzoek met ingreep in de bodem onder de vorm van een proefsleuvenonderzoek voorgesteld. Deze strategie is wetenschappelijk en economisch gezien de meest efficiënte methode om de vragen die na het bureauonderzoek resteren met betrekking tot eventuele sporensites beter te kunnen beantwoorden (Haneca et al. 2016).

2.5. Programma van de maatregelen

Afbakening onderzoeksgebied

Het verbeteren van de bestaande veldweg heeft een maximale impact van 20 cm waardoor nergens eventueel archeologisch erfgoed wordt bedreigd. De andere ingrepen: aanleg intraparkkabels, aanleg van de tijdelijk en permanenten toegangswegen en werkvlakken, aanleg funderingsputten en opbouw cabine vormen een bedreiging voor eventueel archeologisch erfgoed. Concreet betekent dit geplande werken over een oppervlakte van +/- 5865 m² die een impact op eventueel archeologisch erfgoed met zich mee brengen.

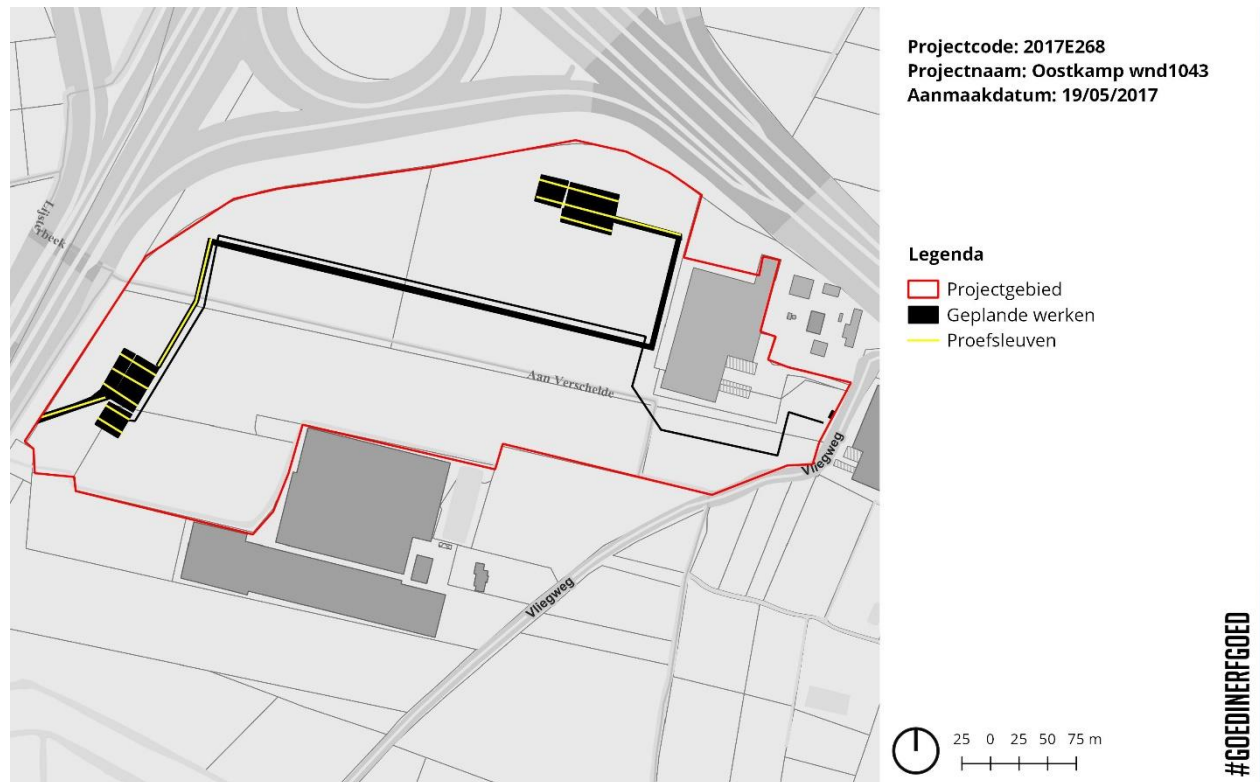
Voor de aanleg van de intraparkkabel moet echter gerekend worden aan een aanlegssleuf van 50 cm breed over een lengte van 950 m. Dit betekent dat er slechts een beperkte kans is op de nodige ruimtelijke inzichten om tot kennisvermeerdering te komen. Hetzelfde geldt voor de aanleg van de cabine waarvoor eerder lokaal - en excentrisch gelegen ten opzichte van de andere ingrepen - een oppervlakte van +/- 50 m² (5x2 m) zal verstoord worden.

In totaal wordt er een gebied van 5340 m² afgebakend voor verder evaluatie door middel van proefsleuven. Concreet gaat het dus om: (i) de bouwput funderingssokkel, werkvlakken en nieuwe toegangsweg in de zuidwestelijke zone van het projectgebied; (ii) de bouwput

funderingssokkel, werkvlakken en nieuwe toegangsweg in de noordoostelijke zone van het projectgebied.

Methode

Deze oppervlakte van 5340 m² dient verder te worden geëvalueerd door middel van proefsleuven aangelegd tot op het archeologisch vlak (+/- -30 tot -60 cm -mv) (Figuur 3).

Figuur 3: Projectie advies proefsleuven ten opzichte van de hedendaagse kadasterkaart

Voor de te hanteren onderzoekstechnieken is de Code van Goede Praktijk 2.0 van toepassing. Volgende methodes worden hierbij geadviseerd:

- (i) Zuidwestelijke zone: Ter hoogte van de bouwput funderingssokkel en het werkvlak, adviseren we om te werken met parallelle continue proefsleuven van elk 2 m breed. Tussenafstand tussen de sleuven bedraagt 15 m (as op as). Ter hoogte van het westelijk werkvlak en de aan te leggen toegangswegen – beide eerder lineair ingrepen – wordt er telkens één lange proefsleuf voorzien over de volledige lengte van het tracé.
- (ii) Noordoostelijke zone: ter hoogte van de bouwput funderingssokkel en de werkvlakken, adviseren we om te werken met parallelle continue proefsleuven

van elk 2 m breed. Tussenafstand tussen de sleuven bedraagt 15 m (as op as). Ter hoogte van de nieuwe toegangsweg – een eerder lineair ingreep – wordt er één lange proefsleuf voorzien over de volledige lengte van het tracé.

Met de proefsleuven wordt minstens 10% van het projectgebied onderzocht. Het voorgestelde plan (Figuur 3) is indicatief en gaat uit van een oppervlakte van 570 m² aan proefsleuven goed voor +/- 10,5 % ten opzichte van het totale projectgebied. Indien er getwijfeld wordt over bepaalde sporen of indien blijkt dat er zeker een vindplaats aanwezig is, dienen de sleuven uitgebreid te worden met kijkvensters in die mate dat sleuven en kijkvensters een dekkinggraad bereiken van +/- 12,5%. Indien sleuven dieper dan 1 m moeten worden aangelegd, kan overwogen worden om de sleuf getrapt af te graven en de sleufbreedte aan het oppervlak naar 3 à 4 m uit te breiden in functie van de zichtbaarheid en veiligheid.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gescheiden bewaard naast de sleuf. Het dichten gebeurt volgens de originele bodemopbouw zodat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand aan de start van het veldwerk.

Gewenste competenties

Voor deze fase dient een team van archeologen ingezet te worden waarvan de veldwerkleider aantoonbare ervaring heeft met het leiden van proefsleuvenonderzoeken/opgravingen in zandbodems (min. 5 door OE goedgekeurde rapportages).

Onderzoeksvragen

- Zijn er sporen of structuren aanwezig?
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- In hoeverre is de bodemopbouw intact?
- Is er sprake van begraven bodems, Zo ja, welke en op welke diepte bevinden deze zich?
- Wat is de implicatie voor de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand binnen het projectgebied een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Komt het projectgebied in aanmerking voor een eventuele archeologische opgraving

- voorafgaand aan de werken? Wat is de verwachte spoordensiteit?
- Welke onderzoeksvragen en aandachtspunten kunnen geformuleerd worden na uitvoering van een prospectie met ingreep in de bodem in functie van een eventueel vervolgonderzoek?

Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

3. Bibliografie

Haneca K., Debruyne S., Vanhoutte S. & Eryvynck A., 2016. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie. Onderzoeksrapport 48, Agentschap Onroerend Erfgoed, Brussel, 79p.

Lijst van figuren

Figuur 1: Projectie van de geplande ingrepen op de hedendaagse kadasterkaart (@geopunt)	6
Figuur 2: Schema met afweging van de verschillende onderzoeksstrategieën conform hoofdstuk 5.3 van de Code van Goede Praktijk.	8
Figuur 3: Projectie advies proefsleuven ten opzichte van de hedendaagse kadasterkaart	9